

Apèndix:

Deu anys del Centre d'Estudis Lacetans

El Centre d'Estudis Lacetans, associació científica i cultural sense finalitat de lucre dins l'àmbit territorial del Solsonès, va néixer el 30 de setembre del 1995 amb el propòsit de dur a terme una activitat de recerca, divulgació i preservació del patrimoni cultural i natural de Solsona i el Solsonès. La quarantena de persones que es van aplegar en l'assemblea fundacional, que va tenir lloc al Casal de Cultura i Joventut, era conscient que a la nostra comarca el CEL naixia per omplir un buit en la vida cultural solsonina. I per això prenen l'exemple d'altres comarques catalanes on existien centres d'estudis ja des de feia temps, com per exemple el Grup de Recerques de Berguedà i el Centre d'Estudis del Bages, entitats que es dediquen a impulsar, coordinar i canalitzar estudis, projectes i activitats destinades a investigar i a aprofundir en el coneixement de la pròpia cultura, la local i vernacular i del patrimoni natural i cultural propi. Avui dia el CEL compta amb cent seixanta socis. Una de les primeres iniciatives va ser editar un full informatiu que actués d'eina de comunicació amb tots els socis. Curiosament, en el número 0 es va publicar un treball d'investigació sobre el pou de gel de Solsona recentment recuperat, on mostràvem ja alguns detalls de la seva possible ubicació i de l'interès en recuperar-lo. Una altra de les qüestions importants va ser buscar una seu social per a l'entitat. En un primer moment la seu social provisional va ser a l'Arxiu Comarcal del Solsonès, a l'Hospital Llobera. Posteriorment, el CEL va establir la seva seu social definitiva en una de les sales del Museu Diocesà i Comarcal de Solsona, cedida per acord de la Direcció General del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i del Museu Diocesà i Comarcal de Solsona. Les activitats del CEL durant aquests deu anys han estat diverses i variades. Començarem per destacar la creació l'any 1996 de la Secció d'Arqueologia del Centre d'Estudis amb ocasió de les primeres excavacions arqueològiques al jaciment iberoromà i medieval del Serrat del Moros de la Codina, a Pinell. La primera campanya, l'estiu del 1996, va ser possible gràcies al suport en un primer moment de l'associació cívica i cultural de Solsona FORUM. Posteriorment, les campanyes, que s'han anat realitzant ininterrompudament fins avui, han rebut l'ajuda de la Generalitat de Catalunya a través dels ajuts a projectes d'abast comarcal (ACOM) de l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca i de les subvencions del Departament de Cultura. També han rebut el suport de l'Institut d'Estudis Ilerdencs, de l'Ajuntament de Pinell, de l'Ajuntament d'Olius i de l'Ajuntament de Solsona.

Aquestes intervencions arqueològiques s'emmarquen dins un projecte d'investigació que porta per títol «Estratègies d'ocupació del territori i la seva

evolució a la comarca del Solsonès des de l'antiguitat fins a l'època medieval». La creació d'aquesta secció ha portat a fer tota una sèrie d'excavacions i seguiments arqueològics, entre els quals destacarem l'inici de les excavacions el juliol de 1998 al jaciment de Sant Esteve d'Olius, activitat que també s'ha anat desenvolupant any rere any fins avui i que està inclosa dins el mateix projecte que les excavacions de Pinell. Fora de l'àmbit comarcal del Solsona, des del 2002 la Secció d'Arqueologia promou, conjuntament amb el Museu Comarcal de l'Urgell, les excavacions arqueològiques a l'assentament fortificat ilergeta dels Estinclells (Verdú - Urgell), dins un projecte d'investigació que porta per títol "Projecte de recerca arqueològica sobre societat, economia i evolució del poblament ibèric a les valls dels rius Corb, Ondara i Sió (Urgell, Pla d'Urgell, Segarra, Conca de Barberà)". Tots aquests treballs han generat una nombrosa bibliografia tant en revistes especialitzades com en publicacions més divulgatives. A la vegada, la participació any rere any d'estudiants i llicenciats en arqueologia de les diferents universitats catalanes i espanyoles ha contribuït al coneixement d'aquests jaciments del Solsonès.

A banda de la Secció d'Arqueologia, l'any 2003 es crea la Secció o Grup de Natura del Solsonès, una associació naturalista sense afany de lucre amb la finalitat de potenciar l'estudi i la protecció de la natura a la comarca del Solsonès, tot augmentant el seu acostament social i l'educació mediambiental. La tasca del Grup de Natura del Solsonès consisteix en organitzar i dur a terme diferents activitats i actuacions de caire educatiu i científic: xerrades sobre viatges i altres experiències; excursions temàtiques per conèixer l'entorn natural, redacció i execució de projectes (cens d'ocells hivernants al Solsonès, cens de l'oreneta cuablanca a la ciutat de Solsona, cens diürn d'ocells aquàtics hivernants), celebració de diades internacionals, Projecte Rius i altres. Amb tot això es vol fomentar el coneixement del nostre entorn natural i fer un pas endavant en l'entesa del desenvolupament sostenible com a estratègia per a comptabilitzar la conservació del medi ambient i el desenvolupament social i econòmic.

L'activitat del Grup de Natura s'ha vist aviat compensada amb l'obtenció del 1r. Premi Jaume Ciurana 2004-2005, en motiu de la celebració de la III Setmana del Medi Ambient (8-12 d'octubre del 2004). Aquests premis els atorga el Departament de Benestar i Família de la Generalitat de Catalunya i tenen com a objectiu fomentar actituds de civisme i estimular accions i treballs que tractin els valors cívics o que hi proposin reflexions i actuacions.

L'any 2001 neix la revista cultural del Solsonès *Oppidum*, fruit de la col·laboració entre l'Arxiu Històric i Comarcal i el Centre d'Estudis Lacetans. Surt a la llum amb una periodicitat anual i amb la intenció de ser una publicació estable, una miscel·lània que reculli bàsicament els treballs d'investigació i divulgació del patrimoni cultural i natural del Solsonès. Aquesta ambiciosa publicació

compta ja amb el seu tercer número i destacarem com a data important el 30 de novembre de 2004, quan se signa un conveni de col·laboració entre el Consell Comarcal del Solsonès, l'Ajuntament de Solsona, l'Arxiu Històric Comarcal de Solsona i el Centre d'Estudis Lacetans per a la coedició anual de la revista *Oppidum*. La revista és una publicació de qualitat, i a això hi contribueix tant el disseny i la composició acurats, a càrrec de l'artista solsoní Jaume Roure, com la presència d'un consell assessor de qualitat, format per coneguts professors i especialistes del món universitari.

Un altre dels pilars fonamentals del CEL durant aquests deu anys ha estat l'organització de xerrades i conferències de temàtica diversa. Podem destacar un primer cicle de conferències sobre la història de Solsona i el Solsonès amb el títol "*Solsona: oppidum longum...*", organitzades l'octubre del 1996. A més a més s'hi pot afegir un curs de ceràmica per a la investigació arqueològica, un col·loqui sobre cinema de temàtica històrica, conferències i debats sobre patrimoni, xerrades sobre la reconstrucció històrica del món iber i romà, passejades arqueològiques pel Solsonès, per no parlar de les nombroses xerrades que darrerament organitza el Grup de Natura del Solsonès.

Amb aquest mateix afany divulgatiu, el CEL ha anat organitzat al llarg d'aquests anys una sèrie de sortides culturals amb temàtica històrica i natural. Una part de les sortides s'ha fet a la comarca del Solsonès (Llanera, Vilamala, Llobera, Ceuró, i altres). Un segon bloc ha estat el de les sortides fora de la comarca (Ciutat Vella de Barcelona, Calafell, Rialp, Conca Dellà i Isona, Ruta del Cister, i altres). Fins i tot, en una ocasió, l'any 1999 es va fer una sortida cultural a l'estranger (Tunísia).

El mes de setembre del 2005, el Centre d'Estudis Lacetans inicia la celebració dels seus deu anys d'existència. Els actes commemoratius d'aquest aniversari s'han convertit en una mena de revulsiu de gran part de les activitats futures de la institució. El programa d'actes es va encetar el dia 10 de setembre amb la presentació dels actes de celebració del desè aniversari, el passi d'un audiovisual de resum d'aquests deu anys, la presentació de la nova imatge de la pàgina web del CEL i una conferència del director del Museu Diocesà i Comarcal de Solsona, en Jaume Bernades i Postils, que portava per títol "Museu i territori".

Amb motiu del desè aniversari, el CEL vol involucrar els quinze municipis de la comarca en un projecte ambiciós titulat "El Solsonès, cultura i natura al bell mig de Catalunya", que abastarà des de maig de 2006 fins a setembre de 2006. És un projecte que té per objectiu final convertir el Solsonès en un producte turístic cultural integrat mitjançant l'elaboració d'un pla estratègic de gestió del patrimoni cultural i natural. Per a aconseguir això cal fer primer un complet treball de camp que doni a conèixer els principals elements del patrimoni cultural i natural de cada municipi de la comarca. El desè aniversari del CEL pretén només realitzar

el primer pas de l'inventari de tot aquest patrimoni.

Igualment, els actes del desè aniversari han inclòs un cicle de conferències sobre història i investigació, centrat en el Solsonès, i que hem anomenat "*Oppidum Longum... 2*" i unes jornades de medi ambient amb un cicle de xerrades sobre natura que s'han realitzat al llarg dels mesos de març i abril de 2006.

A més d'aquestes activitats, en el marc de la commemoració d'aquest desè aniversari també cal destacar la celebració de la II edició de l'Espai Despuig, organitzada per l'Institut Ramon Muntaner. Aquesta activitat consisteix en una taula rodona en la qual es debat sobre diferents temes relacionats amb els centres d'estudis; aquesta edició s'ha centrat en el paper dels centres d'estudis i de les universitats en la recerca i la difusió de la història, les conclusions de la qual es poden veure en aquesta publicació.

Acte d'homenatge als deportats del Solsonès als camps nazis, amb la presència de Joan Serra, President del Consell Comarcal del Solsonès; Joan Saura, Conseller de Relacions Institucionals i Participació i Jordi Riart, alcalde de Solsona (febrer de 2006)

Plafons de l'exposició "Solsonès, cultura i natura al bell mig de Catalunya", realitzada en commemoració de 10è Aniversari del Centre d'estudis Lacetans, exposada a Pinós en el marc del Dia de Municipi de Pinós (juny de 2006)